

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

J. Lewandowska
d/ka 13.07.18

KOORDYNATOR ZESPOŁU

Stężyca
Adrianna Sudomińska
Audytor Wewnętrzny

9/9
13.07.18
Lewandowska

LBY.410.008.01.2018

P/18/103

URZĄD MIASTA BYDGOSZCZY
SEKRETARIAT PREZYDENTA
wpl. data 29.06.2018
nr wpływu 82161
ilość załączników

Prezydent
SEKRETARZ MIASTA
E. Dobrowolski
P. Edward Dobrowolski

LAK
020718
SEKRETARZ MIASTA
Edward Dobrowolski

URZĄD MIASTA BYDGOSZCZY
Zespół Audytu i Kontroli Zarządczej
wpl. dnia 03.07.2018
nr wpływu 82161/2018
ilość załączników

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

→ p. Secunda
Rafa Bruski
PREZYDENT MIASTA
Rafa Bruski
250618

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/103 – Wykonywanie praw i obowiązków spadkobiercy przez gminy
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Marta Ostrowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/57/2018 z 5 kwietnia z 2018 r. 2. Beata Odjas, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/58/2018 z 5 kwietnia 2018 r. <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 1-4)</p>
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Bydgoszczy, ul. Jezuicka 1, 85-102 Bydgoszcz ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Rafał Bruski, Prezydent Miasta Bydgoszczy ² <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 27-28)</p>

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, w latach 2015-2018 (do 30 marca)⁴, w Urzędzie prawidłowo realizowano obowiązki i uprawnienia związane ze spadkobranie Gminy Miasta Bydgoszcz⁵.

Pracownicy Urzędu w sposób rzetelny i zgodny z prawem prowadzili sprawy spadkowe i reprezentowali Gminę przed właściwymi sądami, komornikami, a także wierzycielami spadkowymi i innymi podmiotami. Działania podejmowane w Urzędzie nie generowały zbędnych kosztów związanych z objęciem spadku i doprowadziły do uzyskania wpływów ze sprzedaży składników masy spadkowej. W wyniku przyjęcia spadków, w okresie objętym kontrolą, Gmina uzyskała prawa do siedmiu nieruchomości⁶. Wartość sześciu z nich wyniosła 560,6 tys. zł. Ze sprzedaży trzech spośród tych nieruchomości uzyskano 134,6 tys. zł.

Jako nieprawidłowe oceniono brak ujęcia w ewidencji księgowo-rachunkowej przyjęcia na własność Gminy czterech nieruchomości. Spowodowało to nieuwajnienie w księgach rachunkowych objęcia przez Gminę majątku o wartości 213 tys. zł.

¹ Dalej: „Urząd”.

² Wybrany 30 listopada 2014 r., dalej: „Prezydent”.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Okres objęty kontrolą NIK.

⁵ Dalej: „Gmina”.

⁶ Szczegółowo wskazane na str. 8 Wystąpienia.

Izba zauważyła także, że brak jednolitych regulacji wewnętrznych określających podział czynności i odpowiedzialności w zakresie związanym z dziedziczeniem Gminy niekorzystnie wpłynął na realizację części zadań, w szczególności dotyczących obsługi zawiadomień z instytucji bankowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przyjęcie i stosowanie rozwiązań organizacyjnych w zakresie realizacji praw i obowiązków związanych z dziedziczeniem

Opis stanu faktycznego

Zadania związane z podejmowaniem i prowadzeniem postępowań spadkowych, przyjęciem spadku oraz jego zagospodarowaniem (łącznie: *spadkobranie*) były realizowane⁷ przez Wydział Mienia i Geodezji⁸, Zespół Prawny, Wydział Windykacji oraz *Komisję ds. nabywania spadków przez Gminę Bydgoszcz w drodze dziedziczenia ustawowego lub nabytych na podstawie testamentu*⁹.

(dowód: akta kontroli str. 20, 31-182, 214-311, 312-315, 675-678, 696-698, 700-701)

Zakładowy plan kont - będący elementem Polityki rachunkowości Urzędu¹⁰ - nie przewidywał na poziomie analitycznym wyodrębnienia konta właściwego dla dochodów oraz wydatków i kosztów wynikających z prowadzonych postępowań spadkowych.

(dowód: akta kontroli str. 705, 995-998, 1051-1223)

W strukturze organizacyjnej Urzędu wyodrębniono Zespół Audytu i Kontroli Zarządczej¹¹. Do zadań Audytorów Wewnętrznych należała m.in. współpraca przy opracowywaniu procedur audytu i monitorowania ich skuteczności, realizacja zadań audytowych, dokumentowanie i monitorowanie procesów zachodzących w Urzędzie, uczestniczenie w przygotowywaniu rocznego planu audytu w oparciu o analizę ryzyka. Za zapewnienie funkcjonowania systemu kontroli zarządczej oraz koordynowanie zarządzania ryzykiem w Urzędzie odpowiedzialne były osoby zajmujące samodzielne stanowiska ds. Kontroli Zarządczej i Zintegrowanego Systemu Zarządzania.

(dowód: akta kontroli str. 316-330)

Ryzyko związane ze spadkobranie przez Gminę zostało zidentyfikowane przez Zespół Prawny w roku 2017 i 2018. W opisie ryzyka wskazano: „konieczność podejmowania czynności wobec organów państwowych i wierzycieli spadkowych, koszty obsługi prawnej, organizacyjnej, koszty ustalania składników majątkowych wchodzących w skład spadku i długów spadkowych (spis inwentarza), rozliczenia z wierzycielami spadkowymi”.

Główny Specjalista ZAiKZ podał, że: „jeśli z rejestru ryzyk (tworzonego przez kierowników komórek) wynika, że ryzyko jest akceptowalne, to w takim zakresie kontrola nie jest przeprowadzana. W Urzędzie nie monitorowano skuteczności

⁷ W okresie objętym kontrolą obowiązywały Regulaminy Organizacyjne wprowadzone n.w. zarządzeniami Prezydenta: - zarządzeniem nr 236/2013 z 4 kwietnia 2013 r. ze zm.; zarządzeniem nr 339/2015 z 11 czerwca 2015 r., ze zm. zarządzeniem nr 142/2017 z 9 marca 2017 r., ze zm.

⁸ Dalej: „WMiG”.

⁹ Powołaną zarządzeniami Prezydenta, dalej: „Komisja ds. spadków”.

¹⁰ Wprowadzona zarządzeniem nr 16/2015 z 8 stycznia 2015 r. ze zm., zarządzeniem nr 285/2017 z 16 maja 2017 r. oraz zarządzeniem nr 155/2018 z 14 marca 2018 r., dalej: „Polityka rachunkowości”.

¹¹ Do 1 marca 2015 r. – Zespół Audytu i Kontroli, dalej: „ZAiKZ”.

systemu kontroli zarządczej w obszarze spadkobrania przez Gminę, gdyż nie było wskazanych w tym zakresie zagrożeń.”

(dowód: akta kontroli str. 372-374, 609-612)

W oświadczeniach o stanie kontroli zarządczej za rok 2015 i 2016 Prezydent wskazał, że w Urzędzie w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza. Zastrzeżenia dotyczyły m.in. niewystarczającego planowania działalności i monitorowania celów i zadań, niewystarczającej kontroli dotacji i subwencji przekazywanych z budżetu Gminy podmiotom zewnętrznym.

(dowód: akta kontroli str. 376-378, 490-492)

W Urzędzie nie monitorowano skuteczności systemu kontroli zarządczej w obszarze związanym ze spadkobranieniem, nie przeprowadzano w tym zakresie kontroli i audytów wewnętrznych. Kontroli oraz audytów w tym zakresie nie prowadziły także inne organy czy podmioty, jak komisja rewizyjna, instytucje zewnętrzne, w tym regionalna izba obrachunkowa.

(dowód: akta kontroli str. 20, 331-332, 334-374, 965-966)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że w Urzędzie nie opracowano jednolitych regulacji wewnętrznych umożliwiających przypisanie poszczególnym komórkom organizacyjnym oraz pracownikom zadań podejmowanych w związku ze spadkobranieniem Gminy. Brak było również spójnej procedury weryfikacyjnej dotyczącej zawiadomień otrzymywanych z instytucji bankowych o zgonach posiadaczy rachunków lub braku aktywności na tych rachunkach. Nie monitorowano skuteczności systemu kontroli zarządczej w zakresie procesów związanych ze spadkobranieniem Gminy.

Sekretarz Miasta wskazał, że Urząd prowadzi prace przygotowawcze do opracowania całościowego systemu zarządzania informacją o zgłoszonych nieaktywnych rachunkach bankowych, o zgłoszonych przez instytucje bankowe zgonach posiadaczy rachunków oraz powziętych w inny sposób informacjach o występowaniu po stronie Miasta Bydgoszczy interesu prawnego w zakresie nabycia spadku.

(dowód: akta kontroli str. 20, 665-670, 673-678, 698, 700-703, 959, 975, 978-980, 990-994, 1019-1021, 1349-1351)

Ocena cząstkowa

W ocenie NIK, brak spójnych regulacji wewnętrznych utrudniał ustalanie zakresu obowiązków komórek organizacyjnych i pracowników Urzędu w zakresie spadkobrania przez Gminę. Stwierdzono również brak spójnej procedury weryfikacyjnej dotyczącej zawiadomień otrzymywanych z instytucji bankowych. W Urzędzie nie monitorowano tej sfery działalności, co uniemożliwiło spostrzeżenie występujących problemów i ustalenie potrzeby wprowadzenia ww. regulacji.

2. Egzekwowanie praw i wykonywanie obowiązków związanych z dziedziczeniem

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie toczyło się łącznie 41 spraw o stwierdzenie nabycia spadku. Wszystkie te sprawy zostały objęte kontrolą¹².

Cztery sprawy zostały wszczęte z wniosku Gminy, w pozostałych Gmina została wezwana do udziału w sprawie jako uczestnik. Spośród skontrolowanych spraw - 16 zostało zakończonych postanowieniem sądu o stwierdzeniu nabycia spadku przez Gminę, z czego w 2015 r. - cztery sprawy, w 2016 r. - trzy sprawy, w 2017 r. - sześć spraw, w 2018 r. - trzy sprawy.

Jedna z zakończonych spraw (w 2015 r.) została wszczęta na wniosek Gminy, pozostałe były wszczęte na wniosek innych podmiotów. W czterech zakończonych sprawach właściwy komornik sądowy sporządził spis inwentarza. W pozostałych 25 sprawach nie nastąpiło jeszcze stwierdzenie nabycia spadku.

Wszystkie sprawy były prowadzone przez pełnomocnika Gminy - radcę prawnego - członka Zespołu Prawnego Urzędu. Wnioski i pisma procesowe składane w toku postępowań były sporządzane przez pełnomocnika i spełniały wymogi formalne.

(dowód: akta kontroli str. 729-748, 1352-1423)

Urząd otrzymywał informacje, o których mowa w art. 111c ustawy Prawo bankowe¹³ i art. 13c ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych¹⁴, tj. o rozwiązaniu umowy rachunku bankowego z powodu śmierci posiadacza rachunku lub braku dyspozycji na rachunku w okresie dłuższym niż 10 lat. Łącznie w okresie objętym kontrolą wpłynęło do Urzędu 699 takich zawiadomień. Dotyczyły one kwot w łącznej wysokości 1 132,6 tys. zł, z tego 627 zawierało informacje o zgonach posiadaczy rachunków.

Spośród informacji o zgonach w 2016 r. wpłynęło 9 zawiadomień dotyczących kwot powyżej 100 zł, na kwotę łączną 358,9 tys. zł, w 2017 r. - 45 na 532,1 tys. zł, a w 2018 r. (do 30 marca) - 22 zawiadomienia na kwotę łączną 171,5 tys. zł i 4,7 tys. GBP.

Urząd nie składał wniosków o stwierdzenie nabycia spadku w związku z zawiadomieniami i nie prowadził odrębnego rozpoznania w zakresie możliwości pozyskania spadku.

(dowód: akta kontroli str. 18-20, 665-670, 673-674, 700-703, 978-979, 993-994, 1019-1021, 1349-1351)

W badanym okresie skierowano do sądu wnioski o stwierdzenie nabycia spadku w czterech przypadkach, w których uzyskano informację o zgonie, nie pochodzącą od instytucji bankowych. W dwóch z nich informacje wpłynęły z sądu oraz ze spółki zarządzającej nieruchomością należącą do spadkodawcy. W dwóch pozostałych przypadkach fakt zgonu ustalono w związku z czynnościami regulaminowymi właściwych wydziałów Urzędu. W sprawach tych nie stwierdzono wystąpienia zbędnej zwłoki. Od momentu powzięcia informacji o zgonie do momentu

¹² Kontrolą objęto wszystkie postępowania, w których uczestniczyła Gmina, które w okresie od 1 stycznia 2015 r. do zakończenia czynności kontrolnych były w toku na etapie postępowania sądowego o stwierdzenie nabycia spadku oraz postępowania, które zostały zakończone postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku przez Gminę w tym okresie.

¹³ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r., Dz. U. z 2017 r. poz. 1876, ze zm., dalej: „Prawo bankowe”.

¹⁴ Ustawa z dnia 5 listopada 2009 r., Dz. U. z 2017 r. poz. 2065, ze zm., dalej: „ustawa o SKOK”.

skierowania wniosku o stwierdzenie nabycia spadku do Sądu upłynęło od 21 dni do ok. 4 miesięcy¹⁵. Trzy z postępowań, w których wnioskodawcą była Gmina, nadal pozostają w toku, jedno zakończyło się stwierdzeniem nabycia spadku przez Gminę.

(dowód: akta kontroli str. 731-748)

Gmina nie występowała z wnioskiem o sporządzenie spisu inwentarza na podstawie uprawdopodobnienia swojej legitymacji jako spadkobiercy. Wobec Gminy nie toczyły się postępowania egzekucyjne związane z przyjęciem przez nią spadku.

(dowód: akta kontroli str. 673-674, 993)

W 14 na 16 spraw zakończonych, do Urzędu doręczono prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, w pozostałych dwóch Urząd nadal oczekuje na jego doręczenie. W przypadku 13 spraw złożono wniosek o sporządzenie spisu inwentarza, w celu ustalenia masy spadkowej. Średnio od wpływu do Urzędu prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku do złożenia wniosku o spis inwentarza upływało 8,6 dnia¹⁶. W jednej sprawie zaniechano składania wniosku o spis inwentarza z uwagi na to, że stan faktyczny i prawny wskazywał na brak długów w masie spadkowej

(dowód: akta kontroli str. 730, 739-745, 962, 997-998, 1022, 1352-1424)

W okresie objętym kontrolą Gmina odziedziczyła dwie nieruchomości obciążone hipoteką. W obu przypadkach Urząd wystąpił do sądu o zarządzenie sporządzenia spisu inwentarza, a następnie z wnioskiem o sporządzenie spisu do komornika. Jak podał Sekretarz Miasta, stan spadku będzie znany po zakończeniu spisu inwentarza, co umożliwi podjęcie rozmów z wierzycielami odnośnie do spłaty długów i wykreślenia hipotek. Podał, że dla odpowiedzialności Gminy wymierne znaczenie będzie miała wartość nieruchomości.

(dowód: akta kontroli str. 22, 739-740, 895-906, 971-972, 981, 1001-1002, 1036-1040, 1344-1348, 1390, 1407-1410)

W odniesieniu do analizowanych spraw nie wystąpiły przypadki, w których Gmina zostałaby pozbawiona możliwości władania przedmiotem wchodzącym w skład spadku. W stosunku do Gminy nie były kierowane roszczenia o zwrot nakładów poniesionych na rzecz wchodzącą do masy spadkowej. W okresie kontrolowanym nie było przypadków, w których Gmina w wyniku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku stałaby się jednym z kilku spadkobierców, a w związku z tym nie były prowadzone postępowania o dział spadku.

W badanym okresie Gmina nie uzyskała spadku w drodze dziedziczenia testamentowego, nie występowała jako zapisobierca, ani też nie nabywała składników majątkowych po osobach zmarłych w trybie innym niż spadkobranie. W kontrolowanym okresie nie wystąpiły również przypadki, w których nastąpiło wzruszenie lub zmiana postanowienia o stwierdzeniu spadku przez Gminę.

(dowód: akta kontroli str. 22, 24, 26)

¹⁵ W tym czasie Urząd m.in. ustalał fakt zgonu, dokonywał ustaleń na temat toczących się postępowań spadkowych w dostępnych rejestrach, sprawdzenia księgi wieczystej, gdy zmarłemu przysługiwały prawa do nieruchomości.

¹⁶ Do 35 dni.

Na skutek spadkobrania Gmina nabyła prawa do siedmiu nieruchomości¹⁷. Dla sześciu z nich były prowadzone księgi wieczyste. Urząd złożył wnioski o ujawnienie swojego prawa we właściwych księgach wieczystych prowadzonych dla pięciu z ww. nieruchomości. W jednym przypadku zaniechano złożenia wniosku o wpis do właściwej księgi wieczystej prawa własności Gminy z uwagi na to, że treść tej księgi w momencie otwarcia spadku nie odpowiadała stanowi faktycznemu. Lokal został sprzedany na rzecz współuprawnionego, po ustaleniu jego wartości przez rzeczoznawcę majątkowego. Jak podał Sekretarz Miasta: „wobec planowanego zbycia udziału podejmowanie działań polegających na ujawnieniu Gminy w księdze wieczystej (...) byłoby niecelowe i gospodarczo nieuzasadnione. Gmina ponosiłaby zbędne koszty wieczystoksięgowe (...). Nie czerpałaby przy tym żadnego dochodu z wymagającego kapitalnego remontu mieszkania.”

(dowód: akta kontroli str. 784, 817-818, 823-856, 883, 897, 916, 942, 1009, 1036-1040, 1323-1348)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zakresie egzekwowania praw i realizacji obowiązków Gminy wynikających z dziedziczenia.

3. Zagospodarowanie składników majątkowych pozyskanych w drodze dziedziczenia

Opis stanu
faktycznego

W Urzędzie powołana została Komisja ds. spadków, która zajmowała się decydowaniem o sposobie zagospodarowania przedmiotów wchodzących w skład spadku. W odniesieniu do spraw objętych kontrolą, Komisja nie podejmowała czynności. Poza zarządzeniem statuującym ww. Komisję w Urzędzie nie było procedur regulujących sposób zagospodarowania spadku.

(dowód: akta kontroli str. 312-315, 696-698)

W okresie objętym kontrolą cztery z 16 spraw, w których uprawomocniło się postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku przez Gminę, zostały zakończone doręczeniem protokołu spisu inwentarza. Koszty sądowe i komornicze związane z prowadzeniem tych spraw wyniosły łącznie 3,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 743-745, 975, 1022, 1029-1034)

W przypadku siedmiu spraw zakończonych w okresie kontrolowanym prawomocnym postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku przez Gminę, w skład masy spadkowej weszły prawa do siedmiu nieruchomości. Trzy z nich zostały sprzedane za 134,6 tys. zł. Środki ze sprzedaży zostały zaewidencjonowane w dziale 700 (gospodarka mieszkaniowa), rozdziale 70005 (gospodarka gruntami

¹⁷ (1) Własność lokalu mieszkalnego wraz z udziałem 14/828 w nieruchomości wspólnej; (2) udział 1/6 we własności lokalu mieszkalnego i w udziale 5620/803798 w nieruchomości wspólnej; (3) udział 1/2 w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego; (4) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego; (5) własność lokalu mieszkalnego wraz z udziałem 3905/393798 w nieruchomości wspólnej oraz prawie użytkownika wieczystego gruntu; (6) własność lokalu mieszkalnego wraz z udziałem 79/526 w nieruchomości wspólnej oraz prawie użytkownika wieczystego gruntu; (7) udział 1/2 we własności lokalu mieszkalnego – do zakończenia czynności kontrolnych nie ustalono wartości lokalu; dalej łącznie: „Prawa do nieruchomości”.

i nieruchomościami) w paragrafie 077 (wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości).

(dowód: akta kontroli str. 739-745, 752-765, 823-957, 978-979, 1009, 1026-1027, 1036-1040, 1330-1343)

W okresie objętym kontrolą majątek odziedziczony przez Gminę stanowiły wymienione nieruchomości. Wartość sześciu z nich, wynikająca z oszacowania rzeczoznawców majątkowych lub uzyskanej ceny sprzedaży, wyniosła 560,6 tys. zł. Koszty, które obciążały sprawy, w których wystąpiły nieruchomości, wyniosły 67,4 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 1023-1028)

Nie prowadzono odrębnej ewidencji analitycznej kosztów związanych z postępowaniami spadkowymi. Środki planowane na poczet kosztów dotyczących postępowań spadkowych oraz wydatkowane na ten cel były ujmowane łącznie z tożsamymi kosztami wydatkowanymi przez WMiG (według stosownych paragrafów klasyfikacji). Sekretarz Miasta podał, że nie ma obowiązku wyodrębniania ewidencji analitycznej przeprowadzonych postępowań spadkowych.

(dowód: akta kontroli str. 997-998, 1315)

Szczegółowej analizie poddano 15 wydatków Urzędu poniesionych w związku z prowadzonymi w okresie objętym kontrolą postępowaniami spadkowymi¹⁸. Środki pieniężne na pokrycie wydatków związanych ze spadkobranem¹⁹ pochodziły z części budżetu Urzędu przypisanego WMiG. Środki były ewidencjonowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych²⁰, tj. w dziale 700 klasyfikacji budżetowej (gospodarka mieszkaniowa), rozdział 70005 (gospodarka gruntami i nieruchomościami) w paragrafach 439 (zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii), 440 (opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe), 461 (koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego).

(dowód: akta kontroli str. 1224-1315)

Środki na spłatę długów spadkowych planowane były w dziale 757 (obsługa długu publicznego), rozdziale 75702 (obsługa papierów wartościowych, kredytów i pożyczek jednostek samorządu terytorialnego), paragrafie 801 (rozliczenia z bankami związane z obsługą długu publicznego) i 807 (odsetki, dyskonto i inne rozliczenia dotyczące skarbowych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek oraz innych instrumentów finansowych związanych z obsługą długu krajowego).

(dowód: akta kontroli str. 1004-1006)

W okresie kontrolowanym Gmina nie przejęła majątkowych praw i obowiązków spadkodawcy, przewidzianych w przepisach prawa podatkowego, na mocy decyzji wydanej przez organ podatkowy.

(dowód: akta kontroli str. 22)

¹⁸ W roku 2015 wydatki były nieznaczne, dlatego odstąpiono od ich analizy, w 2016 r.: cztery wydatki na 26,9 tys. zł; w 2017 r.: osiem wydatków na 10,3 tys. zł; w 2018 r.: trzy wydatki na 13,8 tys. zł.

¹⁹ W tym koszty postępowania sądowego, spisu inwentarza, koszty wyceny nieruchomości, opłaty eksploatacyjne związane z nieruchomościami, itd.

²⁰ Rozporządzenie z dnia 2 marca 2010 r., Dz. U. z 2014 r. poz. 1053, ze zm.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W ewidencji księgowej Urzędu nie ujęto przyjętych w drodze dziedziczenia czterech składników majątkowych:

- 1) prawa do lokalu mieszkalnego wraz z udziałem 14/828 w nieruchomości wspólnej, nabytego na podstawie postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku z 15 grudnia 2015 roku. Wycenę sporządzono 5 października 2016 r. (wpływ do Urzędu 13 października 2016 r.) na 42,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 752-822)

- 2) udziału 1/6 w prawie do lokalu mieszkalnego i udziału 5620/803798 w nieruchomości wspólnej oraz w prawie użytkowania wieczystego, nabytego na podstawie postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku z 23 kwietnia 2015 r. Wycenę sporządzono 3 listopada 2017 r. (wpływ do Urzędu 9 listopada 2017 r.) na 28,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 823-856)

- 3) udziału 1/2 w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego nabytego na podstawie postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku z 21 lutego 2017 r. Wycenę sporządzono 6 listopada 2017 r. (wpływ do Urzędu 9 listopada 2017 r.) na 35,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 857-894)

- 4) spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nabytego na podstawie postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku z 21 grudnia 2017 r. Wycenę sporządzono 14 marca 2018 r. (wpływ do Urzędu 21 marca 2018 r.) – 107,3 tys. zł

(dowód: akta kontroli str. 895-906)

Nieujęcie w ewidencji księgowej ww. składników majątkowych było niezgodne z art. 4 ust. 2, art. 6 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości²¹. Przepisy te stanowią, że *w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty oraz że do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.*

Środki ze sprzedaży nieruchomości wskazanych w pkt 1-3 zostały ujęte w ewidencji księgowej w dziale 700 (gospodarka mieszkaniowa), rozdziale 70005 (gospodarka gruntami i nieruchomościami) w paragrafie 077 (wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości).

(dowód: akta kontroli str. 1051, 1115, 1169)

Skarbnik Miasta podał, że dotychczas stosowano zasadę, że nieruchomości, które mogą być wykorzystywane do działalności Miasta, są wprowadzane do ewidencji środków trwałych. Nieruchomości przeznaczone do sprzedaży podlegały oszacowaniu według cen uzyskanych w momencie ich sprzedaży, co pozwalało na uniknięcie zniekształcenia wyników finansowych Miasta. Przyznał, że w przypadku wskazanych nieruchomości pracownicy WMiG powinni byli dokonać operacji

²¹ Ustawa z dnia 29 września 1994 r., Dz. U. z 2018 r. poz. 395, ze zm., dalej: „ustawa o rachunkowości”.

wprowadzenia tych nieruchomości do ksiąg rachunkowych zgodnie z uzyskaną ceną sprzedaży i jednocześnie dokonać wyksięgowania wystawiając fakturę sprzedaży. W ww. przypadkach ograniczenie czynności do wystawienia faktury z tytułu sprzedaży i jej zaksięgowania stanowiło uchybienie. Jednocześnie wskazał, że w Urzędzie jest przygotowywana procedura regulująca zasady wprowadzania nieruchomości do ksiąg rachunkowych w momencie nabycia pewności prawnej co do własności takich nieruchomości. Wskazana wartość takich nieruchomości może odbiegać od uzyskanej przy sprzedaży ceny, jednak fakt ten zostanie skorygowany w momencie ostatecznej sprzedaży.

(dowód: akta kontroli str. 997-998, 1001-1003, 1023-1024)

NIK zwraca uwagę, że wyżej wymienione przejęcia nieruchomości były zdarzeniami gospodarczymi i powinny znaleźć odzwierciedlenie w księgach rachunkowych. Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy bowiem wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

Ocena częściowa

W ocenie NIK, w zakresie gospodarowania mieniem przyjętym w drodze spadkobrania, Urząd podejmował prawidłowe działania. W szczególności dokonywał wyceny przyjmowanych w drodze dziedziczenia nieruchomości, która umożliwiała obiektywną ocenę wartości składnika majątkowego. Procedura sprzedaży była realizowana rzetelnie i zgodnie z prawem oraz regulacjami wewnętrznymi. Koszty i wydatki związane ze spadkobraniem były realizowane również prawidłowo. Jako nieprawidłowy oceniono brak ujęcia w ewidencji księgowej przyjęcia w spadku czterech nieruchomości.

IV. Wniosek

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK²², wnosi o dokonywanie bieżących zapisów w księgach rachunkowych, tak aby odzwierciedlały one bieżącą, rzeczywistą sytuację finansowo-majątkową Gminy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

²² Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm.), dalej: „ustawa o NIK”.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 27 czerwca 2018 r.

Kontroler
Marta Ostrowska
Główny specjalista kontroli państwowej

.....

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....

Bydgoszcz, dnia 20 lipca 2018r.

ZAK-III.1710.11.2018

DELEGATURA NIK w Bydgoszczy

Przydział

Data 20/07/2018.

Teczka Sprawa

Pani
Barbara Antkiewicz
Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12
85-950 Bydgoszcz

Szanowna Pani Dyrektor,

w związku z otrzymanym Wystąpieniem pokontrolnym z dnia 27.06.2018r. dotyczącym kontroli P/18/103: „Wykonywanie praw i obowiązków spadkobiercy przez gminy” (data wpływu 29.06.2018r.) przedstawiam poniżej informację o sposobie wykorzystania zawartego w Wystąpieniu pokontrolnym wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach.

W celu zapewnienia jednolitych procedur obowiązujących w Urzędzie Miasta Bydgoszczy oraz miejskich jednostkach organizacyjnych w zakresie nabycia spadku przez Miasto Bydgoszcz oraz przypisania zadań poszczególnym komórkom organizacyjnym zostało wydane Zarządzenie Nr 427/18 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 19 lipca 2018r. w sprawie zasad postępowania dotyczących nabycia spadku przez Miasto Bydgoszcz lub Skarb Państwa. W powyższym zarządzeniu uregulowano również zagadnienie związane z treścią wniosku pokontrolnego dotyczące dokonywania bieżących zapisów w księgach rachunkowych.

Z poważaniem

z up. PREZYDENTA MIASTA

Edward Dobrowolski
Sekretarz Miasta

20.07.2018

INSPEKTOR

Urszula Lewandowska

20.07.2018

KOORDYNATOR ZESPOŁU

Adrianita Sudomirska
Audytor Wewnętrzny

ZARZĄDZENIE NR 427/18
PREZYDENTA MIASTA BYDGOSZCZY

z dnia 19. lipca 2018 r.

w sprawie zasad postępowania dotyczących nabycia spadku przez Miasto Bydgoszcz lub Skarb Państwa

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, poz. 1000, poz. 1349), art. 11 ust. 1, art. 23 ust. 1 oraz art. 25 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 9b ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r. poz. 121, poz. 650, poz. 1000, poz. 1089, poz. 1509), w związku z art. 935, art. 1023 i art. 1051 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1025 i poz. 1104) zarządzam, co następuje:

Postanowienia wstępne.

§ 1. 1. Postępowanie w sprawie stwierdzenia nabycia spadku przez Miasto Bydgoszcz prowadzi Referat Terenowo – Prawny Wydziału Mienia i Geodezji we współpracy z Zespołem Prawnym.

2. Czynności sprawdzające możliwość stania się Miasta Bydgoszczy spadkobiercą, w związku z informacjami przekazywanymi na podstawie art. 111c Prawa bankowego wykonuje Wydział Windykacji.

Postanowienia szczegółowe związane ze spadkobranie.

§ 2. Jeżeli w skład masy spadkowej wchodzi prawo własności nieruchomości i/lub użytkowania wieczystego gruntu, a także spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, Referat Terenowo – Prawny po otrzymaniu prawomocnego postanowienia stwierdzającego nabycie spadku przez Miasto Bydgoszcz:

- a) składa wnioski o ujawnienie prawa w księdze wieczystej,
- b) przekazuje kopię postanowienia w 2 egz. do Referatu Geodezji i Katastru, celem ujawnienia w ewidencji gruntów i budynków; w wypadku nabycia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu przekazuje kopię postanowienia do Referatu Finansowo – Administracyjnego celem ujęcia w ewidencji księgowej,
- c) przekazuje nieruchomość zabudowaną lub lokal w zarząd Administracji Domów Miejskich „ADM” sp. z o.o.
- d) zapewnia wycenę nabytej nieruchomości dla potrzeb postępowania w sprawie sporządzenia inwentarza spadkowego,
- e) przekazuje Zespołowi Prawnemu dokumenty niezbędne w postępowaniu o spis inwentarza,
- f) po otrzymaniu zatwierdzonego przez sąd protokołu spisu inwentarza w porozumieniu z Zespołem Prawnym prowadzi postępowanie zmierzające do zaspokojenia długów spadkowych; po zakończeniu postępowania podejmuje czynności w celu wykreślenia obciążeń z księgi wieczystej,

INSPEKTOR

Ku
Wojciech Kulawik

URZĄD MIASTA BYDGOSZCZY
Stwierdzam zgodność z oryginałem

Bydgoszcz, dnia 20.07.2018 r.

- g) powiadamia Referat Lokali i Wspólnot Mieszkaniowych, Referat Obrotu Nieruchomościami i w miarę potrzeb Referat Gospodarki Gruntami o możliwości przeznaczenia nieruchomości do zbycia lub zasiedlenia (dzierżawy).

§ 3. Referat Geodezji i Katastru po otrzymaniu prawomocnego postanowienia o nabyciu spadku:

- a) ujawnia wynikającą z niego zmianę stanu własności w ewidencji gruntów i budynków,
- b) na podstawie zbioru cen występujących w obrocie, w oparciu o wartość nieruchomości podobnych, określa szacunkową wartość nabytej nieruchomości dla celów księgowych i przedkłada do zatwierdzenia Dyrektorowi Wydziału,
- c) przekazuje do Referatu Finansowo – Administracyjnego dokumenty niezbędne do ujęcia w ewidencji środków trwałych nabytego majątku, w szczególności:
 - postanowienie stwierdzające nabycie spadku,
 - wypis z rejestru gruntów uwzględniający zmianę stanu własności,
 - informację o wartości nieruchomości.

§ 4. 1. Referat Finansowo – Administracyjny po otrzymaniu informacji z Referatu Geodezji i Katastru, względnie w przypadku spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu z Referatu Terenowo – Prawnego, wprowadza dane do ewidencji analitycznej środków trwałych OTAGO ST, a następnie przekazuje dane do Wydziału Księgowości celem ujęcia w ewidencji księgowej syntetycznej.

2. Jeżeli nie ustalono wartości nieruchomości lub spółdzielczego prawa do lokalu w oparciu o operat szacunkowy, dokonuje się oszacowania wartości nieruchomości lub spółdzielczego prawa do lokalu w oparciu o aktualnie występujące ceny transakcyjne. Z ustalenia wartości w tym trybie sporządza się protokół, który zatwierdza Dyrektor Wydziału Mienia i Geodezji.

3. Dla potrzeb księgowania uwzględnia się szacunkową wartość nieruchomości ustaloną przez Referat Geodezji i Katastru.

§ 5. 1. Referaty Lokali i Wspólnot Mieszkaniowych oraz Obrotu Nieruchomościami po otrzymaniu informacji o nabytym mieniu podejmują czynności w celu ustalenia sposobu dalszego nimi gospodarowania:

- a) w wypadku zbycia nieruchomości przekazują akt notarialny do Referatu Geodezji i Katastru, celem ujawnienia w ewidencji gruntów i budynków.
- b) jeżeli nabyte mienie stanowią rzeczy ruchome o wartości użytkowej Referat Terenowo-Prawny zawiadamia Dyrektora Wydziału Mienia i Geodezji o konieczności zakwalifikowania takiego mienia do:
 - mienia przeznaczonego do sprzedaży na warunkach rynkowych,
 - mienia przeznaczonego dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w celu wykorzystania dla potrzeb osób korzystających z usług Ośrodka,
 - mienia przeznaczonego do likwidacji.

2. Dyrektor Wydziału Mienia i Geodezji działając jako wspólnie z Dyrektorem Biura Zdrowia i Polityki Społecznej oraz Dyrektorem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej dokonują kwalifikacji majątku o którym mowa w ust. 1 lit. b. Obsługę sekretarską zespołu prowadzi Referat Terenowo-Prawny.

DIREKTOR

Anna Kukułkiewicz

URZĄD MIASTA BYDGOSZCZY

Stwierdzam zgodność z oryginałem

Bydgoszcz, dnia 20.07.2018 r.

3. Czynności materialno-techniczne z majątkiem ruchomym wykonują odpowiednie Wydziały Urzędu lub miejskie jednostki organizacyjne.

§ 6. Jeżeli nieruchomość lub spółdzielcze prawo do lokalu zostaną przez Miasto sprzedane Referat Geodezji i Katastru przekazuje do Referatu Finansowo-Administracyjnego akt notarialny wraz z wypisem z ewidencji gruntów i budynków uwzględniającym zmianę stanu mienia, na podstawie którego następuje wykreślenie składnika majątkowego z ewidencji analitycznej środków trwałych OTAGO ST, a następnie przekazuje dane do Wydziału Księgowości celem usunięcia z ewidencji księgowej syntetycznej.

Rozliczanie należności pieniężnych i obciążeń spadkowych.

§ 7. 1. Zespół Prawny we współpracy z Referatem Terenowo-Prawnym po ustaleniu masy czynnej i biernej spadku przekazują do:

- a) Wydziału Windykacji informację o wierzytelnościach stanowiących masę spadkową w celu podjęcia czynności windykacyjnych,
- b) Wydziału Księgowości informację o należnościach i zobowiązaniach obciążających masę spadkową oraz o rozmiarze ich zaspokojenia,
- c) Wydziału Windykacji i Księgowości zawiadamiają Referat Terenowo-Prawny o podjętych działaniach oraz ich skutkach.

Postępowanie w związku z zawiadomieniami pochodzącymi od instytucji bankowych.

§ 8. Zawiadomienia dokonywane w trybie art. 111c Prawa bankowego są kierowane do Wydziału Windykacji.

§ 9. 1. Jeżeli zgłoszony przez instytucję bankową stan rachunku bankowego należący do osoby o której mowa w art. 59a ust. 1-3 Prawa bankowego nie przekracza 100 zł, czynności sprawdzających, o których mowa w § 1 ust. 2 nie podejmuje się, a zawiadomienie podlega archiwizacji.

2. Jeżeli zgłoszony przez instytucję bankową stan rachunku, o którym mowa w ust. 1 przekracza 100 zł, Wydział Windykacji bada możliwość wystąpienia sytuacji spadku bezdziedzicznego z wykorzystaniem danych z publicznych rejestrów i zasobów, informacji uzyskanych z sądów i elektronicznego rejestru spadkowego.

3. W sytuacji, gdy wystąpi prawdopodobieństwo ujawnienia spadku bezdziedzicznego, przygotowuje dokumentację dla Zespołu Prawnego w celu wszczęcia postępowania spadkowego.

Postanowienia końcowe.

§ 10. Traci moc zarządzenie nr 159/2018 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 15 marca 2018 r. w sprawie powołania Komisji do spraw nabycia spadku przez Miasto Bydgoszcz w drodze koniecznego dziedziczenia ustawowego lub testamentowego.

§ 11. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

INSPEKTOR
RADCA PRAWNY
Tadeusz Cholewicki

URZĄD MIASTA BYDGOSZCZY
Stwierdzam zgodność z oryginałem
Bydgoszcz, dnia 20.07.2018 r.

wz. PREZYDENTA MIASTA
Iwona Waszkiewicz
Zastępca Prezydenta Miasta

